

Missió d'observació de la Generalitat de Catalunya de les eleccions generals de Guatemala

De l'1 al 12 de setembre de 2007

Informe final

1. La missió catalana d'observació electoral
2. Context polític i social de les eleccions a Guatemala
3. La jornada electoral
 - 3.1 Obertura dels col·legis
 - 3.2 Desenvolupament de la jornada
 - 3.3 Tancament, recompte i transmissió de resultats
4. Conclusions i recomanacions

Annexos

- a. Declaració preliminar del dia 9 de setembre
- b. Relació d'entrevistes i reunions mantingudes pels integrants de la missió
- c. Desplegament de la missió el dia de les eleccions i model d'acta d'observació
- d. Anàlisi dels resultats electorals de primera i segona volta

1. La missió catalana d'observació electoral

Els dies 1 al 12 de setembre de 2007, el Govern i el Parlament de Catalunya han desplegat una missió d'observació de les eleccions generals de Guatemala, que han tingut lloc el dia 9 de setembre.

Des de fa anys, la societat civil catalana ha dut a terme nombroses formes de solidaritat amb Guatemala, que van des de la solidaritat i la cooperació al desenvolupament fins al suport al procés de pau i la promoció de la pau i els drets humans. Guatemala és un país prioritari de la cooperació catalana, d'acord amb el Pla director de cooperació 2007-2010, aprovat pel Parlament de Catalunya el 5 de juliol de 2007. Per aquests motius, semblava oportú acompanyar aquest procés electoral, d'enfortiment democràtic, amb una missió d'observació catalana.

La missió ha estat organitzada conjuntament per la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Ajut Humanitari i per l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans del Govern de la Generalitat de Catalunya i ha comptat, a més, amb el suport del Departament de Governació i del Parlament de Catalunya.

La missió ha estat integrada pels següents observadors i observadores acreditats pel Tribunal Suprem Electoral de Guatemala:

David Minoves, cap de la missió (director general de Cooperació al Desenvolupament).

Xavier Badia, cap de la missió (director de l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans).

Jaume Saura (Universitat de Barcelona), director tècnic de la missió.

Rafael Grasa (Universitat Autònoma de Barcelona), assessor i expert.

Josep Rovira, director de l'Oficina del Conseller de Governació i Administracions Públiques.

Pilar Pérez, cap de l'Àrea de Processos Electorals del Departament de Governació.

Lorena Fernández, tècnica de l'ACCD.

Imma Bartrina, tècnica de l'ACCD.

Helena Olivan, tècnica de l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans.

Enric Ocaña, tècnic del Departament de Governació.

Carmen Cano, tècnica del Departament de Governació.

També ha estat integrada per una delegació del Parlament de Catalunya formada per les persones següents:

Ramon Camp, vicepresident segon de la Mesa del Parlament de Catalunya.

Anna Figueras, Grup Parlamentari de CiU.

Joan Ferran, Grup Parlamentari del PSC-CpC.

Xavier Vendrell, Grup Parlamentari d'ERC.

Rafael López, Grup Parlamentari del PPC.

Laia Ortiz, Grup Parlamentari d'ICV-EUiA.

A més, han acompanyat la missió les persones següents:

Gemma Lago, cap de gabinet de la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament.

Ignasi Fleischhacker, tècnic de Protocol del Parlament de Catalunya.

Daniel Vilaró, tècnic de Comunicació de l'ACCD.

El desplegament de la missió s'ha produït en dues fases a partir del primer de setembre: el dia 1 de setembre hi va arribar el director tècnic de la missió amb una observadora, mentre que la resta de la missió va arribar el dia 4 de setembre. Entre el dia 3 i el 8 de setembre, la missió s'ha reunit amb diversos representants del Tribunal Suprem Electoral, incloent-hi el president, responsables del govern de l'Estat (Ministre d'Afers Exteriors) i de la ciutat de Guatemala (alcalde), així com amb diversos interlocutors del món universitari, social, econòmic, institucional i polític del país. En l'annex b) d'aquest informe hi ha la relació de les entrevistes sostingudes pels integrants de la missió.

Durant la jornada electoral del 9 de setembre, la missió s'ha desplegat en set equips que han visitat 69 centres de votació, tant de la ciutat com del departament de Guatemala.

A continuació s'ofereix una anàlisi del context social i polític en què cal emmarcar aquests comicis, així com una avaluació de les observacions realitzades pels integrants de la missió al llarg de la jornada electoral.

2. Context polític i social de les eleccions a Guatemala

Les eleccions de setembre de 2007, les sisenes que es produeixen en el context de transició política i democratització iniciada l'any 1985 i les terceres des de la signatura dels acords de pau el desembre de 1996, s'han d'emmarcar en un context que es pot caracteritzar per cinc trets, de major a menor generalitat.

Primer, la persistència de la desigualtat, la fragmentació social i la pobresa, com mostren les dades preliminars de l'Enquesta sobre el nivell de vida, en curs de realització: minva un xic la pobresa, però s'incrementa la pobresa extrema, en particular a les zones rurals, i s'està molt lluny de les fites dels Objectius del mil·lenni.

Segon, la persistència d'un clima de violència social quasi estructural, amb manifestacions diverses i heterogènies que van des del poder visible del narcotràfic a la creixent importància de la violència juvenil organitzada (*mares*), sense oblidar la presència creixent de la seguretat privada o l'altíssim volum de tràfic i consum de municions. Tot això ha intensificat durant els darrers mesos la percepció d'inseguretat i fins i tot la violència electoral. Entre el març de 2006 (data extraoficial d'inici de la campanya) i el 9 de setembre s'han produït 51 víctimes mortals (45 dirigents polítics; 6 acompanyants), una xifra molt superior a la de 2003 (23), que ha afectat la major part dels partits (amb especial incidència en UNE, Encuentro por Guatemala, Partido Patriota i GANA).

Tercer, la persistència de la situació d'anomia de l'Estat i d'escassa incidència de les polítiques públiques, constatable a tot el país i tots els sectors però amb un impacte particular a les zones rurals, la població indígena, les dones i la infantesa.

Quart, la creixent fragmentació de les opcions ideològiques i econòmiques. En termes sociològics, els sectors d'esquerra, centre i dreta es presenten dividits en l'àmbit partidari i en l'àmbit social. En termes econòmics, fins i tot es percep la fragmentació del sector empresarial, visible fins i tot organitzativament (CACIF). Una mostra d'això és que diversos

partits polítics i presidenciables han incorporat, com a candidats a vicepresidents, persones del sector privat (Alianza Nueva Nación, Encuentro por Guatemala, Partido Patriota, Gana).¹

Cinquè, la feblesa crònica del sistema polític, en l'àmbit dels partits polítics, de relació entre poders, de relació entre legislatiu i executiu i de poca eficàcia legislativa. Actualment hi ha 21 partits polítics, 14 dels quals han postulat candidats presidencials i participen en les tres eleccions: a) presidencial/vicepresidencial; b) legislatiu (amb doble votació, llista nacional i llista de districte o departamental); c) municipal. Doncs bé, dels 14 partits polítics que presenten candidats a president i vicepresident, 8 s'han constituït en els darrers 8 anys i només un, la Democràcia Cristiana, existia l'any 1985;² i, d'aquests 8, 6 és la segona vegada que participen en un procés electoral i 2 ho fan per primer cop. Pel que fa a la tasca legislativa, tradicionalment està dificultada per la inexistència de prou suport al president i per un cert enfrontament entre el partit del president i la resta de partits.⁴ Convé assenyalar, per últim, que la fragilitat del sistema de partits i del legislatiu queda evidenciada per un fet: l'alt nombre de defeccions/incorporacions de diputats al Congrés. Concretament entre el gener de 2004 i el juny de 2007, 68 diputats, d'un total de 158, canviaren de partit, és a dir, el 43% dels diputats.

En aquest context, i segons el que preveu la Llei electoral i de partits polítics, reformada de manera significativa els anys 2004 i 2006, en les eleccions del 9 de setembre s'han elegit president i vicepresident (pendent de la segona volta el 4 de novembre), 158 diputats al Congrés (31 per llista nacional i 127 pels 23 districtes o departaments electorals del país) i 332 alcaldes i corporacions municipals. En total, s'han elegit 3.700 càrrecs. A més, dels 14 partits que participen en totes les eleccions, dels 2 que només ho fan en les legislatives i municipals, han participat 134 comitès cívics electorals en les eleccions a corporacions municipals: en total, doncs, 150 organitzacions polítiques han presentat 29.821 candidats, 26.059 homes i 3.762 dones.

La preparació dels comicis, l'organització del procés electoral, ha estat marcada per diverses reformes producte de l'activitat legislativa, que han generat debat i, sobretot, han posat a prova la capacitat del Tribunal Suprem Electoral. Concretament, entre les novetats de la reforma cal destacar l'escurçament dels terminis de totes les fases del procés electoral, el canvi de dates de les dues voltes (setembre i novembre), la descentralització dels centres de votació, i el control i fiscalització del finançament públic i privat dels partits polítics, en particular el destinat a la campanya electoral.

Especialment rellevant és tot el relatiu a la descentralització: des del 1985, els centres de votació estaven localitzats en les capçaleres municipals, mentre que ara cal establir juntes receptores de vot o meses allà on resideixin almenys 500 empadronats, amb la intenció de facilitar físicament la votació i per tant afavorir la participació. Atès que en els terminis

¹ En el cas de GANA, el candidat a vicepresident és certament el secretari general del partit, però també un conegut i poderós dirigent empresarial de la indústria del sucre.

² La Democràcia Cristiana desapareix com a partit, en aplicació de la legislació vigent, en no haver arribat al 5% dels vots ni haver obtingut cap escó al legislatiu.

⁴ Durant la passada legislatura, el partit del president, GANA, comptà durant dos anys amb certa estabilitat al legislatiu amb dues coalicions diferents. Tanmateix, durant els dos darrers anys ha quedat a l'oposició per l'aliança entre FGR, PAN, Partido Patriota, Partit Unionista i Solidaridad.

previstos (9 de juny de 2007) s'havien registrat en el padró electoral 5.990.029 ciutadans amb dret a vot (el 59% per cent d'ells, amb actualització de les seves dades), el Tribunal Suprem Electoral establí 2.060 centres de votació, amb 13.756 juntes receptors de vot o meses electorals. Concretament, la descentralització, la creació de noves meses, ha funcionat en 248 municipis, el 75% del total de la República, on s'han identificat 687 circumscripcions municipals, producte combinat de la descentralització i de la disminució del nombre de votants possibles per meses de 600 a 400 en el cas de dades actualitzades.

Cal, per últim, assenyalar dos fenòmens constatats durant les eleccions anteriors. Primer, la influència determinant d'una elecció sobre les altres, que es manifesta de manera diferent a l'àrea metropolitana i als departaments rurals: presidencials i legislatives sobre municipals, en el cas de l'àrea metropolitana; i municipals sobre legislatives i presidencials, en el cas rural, on és molt més visible el clientelisme i fins i tot el caciquisme. Segon, la creixent importància del vot creuat, és a dir, preferències electorals diferents en algunes de les tres eleccions en joc.

3. La jornada electoral

Com assenyàvem, la missió catalana s'ha desplegat només en el territori del departament de Guatemala, incloent-hi el districte central. Per bé que les nostres observacions de la jornada electoral no es poden estendre a altres districtes, val la pena assenyalar que aquest departament representa un 23% dels electors guatemalencs i que l'observació s'ha dut tant a zones urbanes com rurals. En total, els 69 centres de votació visitats al llarg de la jornada –on hi havia situades més de 400 meses electorals– representen més d'un 20% dels col·legis d'aquest departament, cosa que fa que l'observació feta sigui força significativa de la realitat viscuda en aquesta zona del país (vegeu l'annex c).

3.1 Obertura dels col·legis

Tots els centres de votació observats han obert puntualment a l'hora assenyalada (7.00 h), amb la presència de tots els membres de les juntes receptors de vots i altre personal involucrat en el procés electoral (coordinadors de centre, fiscals, etc.). Totes les meses disposaven del material legalment necessari per fer les seves funcions. Abans de l'obertura, observadors i fiscals van poder comprovar que les urnes eren buides. Fins i tot, per màxima seguretat, les paperetes no van arribar als centres fins a dues hores abans de l'obertura dels centres.

L'única incidència que es va poder observar va ser un cas de queixa per part de voluntaris de la Procuradoria de Drets Humans pel fet que hi hagués cartells de propaganda electoral a menys de 500 metres de distància dels centres de votació.

Els centres de votació eren fàcilment localitzables gràcies als senyals previs i les pancartes col·locades en els carrers propers i l'organització dels centres ha estat en general francament bona, particularment si es té en compte que la majoria tenien entre sis i deu meses, i que en algun cas s'arribava a les 46 meses en un únic centre de votació. La bona gestió i l'ordre han estat generalitzats en els centres visitats.

Particularment notable és el fet que tots els centres de votació disposessin d'un punt d'informació eficaç, on els electors es podien informar no només de quina era la mesa del centre de votació on havien de votar, sinó també, arribat el cas, si havien de desplaçar-se a un

centre de votació diferent, fet sovintejat per la descentralització i l'increment de meses electorals abans comentat. El fet resultava cabdal atès que, com hem assenyalat abans, només un 58,9% dels empadronats havia actualitzat les seves dades, uns 3,5 milions de persones.

La composició de les juntes receptores de vot (JRV) mereix un comentari al marge. La missió ha valorat molt positivament la competència i professionalitat de les persones que integraven les meses, així com la dels coordinadors de centre. En particular, cal destacar que sovint les juntes estaven integrades per persones joves i, freqüentment, per dones. Nogensmenys, resulta sorprenent des de la nostra perspectiva el mecanisme de selecció d'aquestes persones, que de vegades estan unides per vincles professionals o d'amistat amb els integrants de les juntes electorals municipals. És cert que això ha permès que els equips treballessin de manera coordinada i fluida, però també s'ha de fer constar que aquesta mena de selecció en cascada i basada en l'afinitat o el coneixement previ té riscos. L'excessiva "compenetració" entre membres de meses, coordinadors de centre i integrants de les juntes municipals podria fer despertar sospites sobre la transparència del procés, per molt que la legislació vigent prohibeixi que aquests càrrecs estiguin en mans de persones amb militància política. Cal destacar que en el cas de l'observació electoral a què estem fent referència aquest risc no s'ha traduït en cap mena de situació que pugui posar en dubte la netedat dels comicis, però es tracta d'una qüestió que el Tribunal Suprem Electoral hauria d'abordar a mitjà termini.

3.2 Desenvolupament de la jornada

Com assenyalàvem més amunt, la professionalitat i la bona organització dels centres de votació i de les diferents meses electorals ha estat la tònica generalitzada de la jornada. La dinàmica electoral s'ha complert de manera escrupolosa: els votants han estat identificats en el padró, se n'ha comprovat la identitat en la cèdula de votació, se'ls ha lliurat les paperetes i han pogut emetre el sufragi de manera secreta; a continuació, se'ls ha marcat el dit índex de la mà dreta amb tinta indeleble i se'ls ha retornat el document d'identificació.

Certament, al llarg de la jornada s'han observat algunes incidències tècniques en la mecànica electoral; aquestes incidències de cap manera qüestionen la transparència del procés.

Hi ha hagut algunes persones que no han pogut votar en la mesa on volien fer-ho, però en tots els casos observats això ha estat degut a motius plenament justificats, com ara que la persona no estava inscrita en el padró corresponent a aquella mesa o centre de votació. En aquests casos, s'ha informat diligentment els electors del lloc on havien d'exercir el seu dret.

També es va presenciar un cas de confusió respecte a l'acreditació dels fiscals després de l'obertura dels col·legis. Ens van explicar que es va haver de fer una consulta al TSE, atès que no era l'únic centre de votació amb aquesta incidència, que va respondre d'acord amb la llei que els fiscals podien acreditar-se després de l'obertura sempre que no estigués representada en la mesa la formació política.

Així mateix, en alguns casos la mateixa massificació d'alguns centres de votació feia complicat ubicar el faristol de votació en un lloc on es garantís el secret del vot de manera absoluta. Com a qüestió estructural, resulta però més preocupant que el mateix disseny dels faristols fes que les persones de menys alçada tinguessin dificultats per marcar les seves opcions, i encara més per fer-ho de manera discreta. De tota manera, llevat d'un centre de votació, en què algun fiscal semblava intentar esbrinar el sentit del vot d'alguns ciutadans, aquestes situacions no s'han traduït en una violació del secret del vot.

Encara en relació amb qüestions d'ordre tècnic, alguns fiscals dels partits (interventors) s'han adreçat als nostres observadors i observadores per fer-los notar que la tinta indeleble no quedava prou marcada en el dit dels votants o que podia marxar fàcilment. Respecte de la primera qüestió, en tractar-se d'una tinta envasada que s'aplica mitjançant una bola que s'humiteja, és cert que, si no se sacsejava de tant en tant, l'utensili no sucava la tinta. En alguns casos aïllats, per tant, hi ha hagut un problema de capacitat dels membres de les meses, que semblaven desconèixer aquesta mecànica. Respecte de la segona acusació, la missió no té cap evidència que la tinta, un cop ben aplicada, no sigui fàcilment detectable almenys durant les següents hores. Al contrari, alguns membres comprovaren 48 hores més tard que alguns votants conservaven encara la marca de tinta. En tot cas, ateses les acusacions que hi ha hagut al llarg de la campanya electoral sobre duplicitat de cèdules i altres irregularitats –cap d'elles s'ha demostrat que tingués una incidència real sobre el procés–, resulta imprescindible, per a la tranquil·litat de la població, que la marca de tinta sigui realment indeleble sobre el dit de l'elector fins i tot en el cas que s'apliqui de manera incorrecta.

En tot cas, cal destacar que les queixes que han formulat els fiscals als presidents de les juntes receptores de vot i als coordinadors dels centres de votació sobre aquestes o altres qüestions han estat ateses amb diligència i bon to, s'han produït sempre les explicacions necessàries i, en general, s'ha convençut els fiscals de la bondat de la decisió adoptada per la mesa.

Finalment, també hem detectat la presència de persones armades en alguns centres de votació. Per bé que la policia i l'exèrcit –si n'hi havia– es mantenien o bé fora dels centres de votació o bé en centres grans amb sales diferenciades habilitades com a meses electorals, fora d'aquestes darreres, hi ha hagut algun cas en què les forces de l'ordre s'han fet presents entre els ciutadans que exercien el seu dret de vot. També ha estat detectada la presència d'agents de seguretat privada armats dins d'algun dels centres de votació, encara que no a les sales on s'havien instal·lat les meses. Per bé que la llei electoral no permet que hi hagi ningú armat dins dels centres de votació, no sembla que aquesta circumstància hagi incomodat –i menys encara intimidat– els electors en cap dels casos observats.

En tot el procés, resulta molt destacable la nombrosa presència d'observació civil local, així com d'institucions internacionals com ara l'Organització d'Estats Americans i la Unió Europea. Respecte dels primers, els milers de voluntaris de la Procuradoria no només van fer la seva tasca de manera notable, sinó que també cal destacar el valor pedagògic i formatiu que té la seva presència en el procés electoral.

3.3 Tancament, recompte i transmissió de resultats

Les meses i centres de votació on els equips d'observació de la missió s'han desplegat en el moment del tancament de les urnes han estat a l'altura de la professionalitat i transparència que hem predicat de la jornada electoral. El tancament s'ha fet a l'hora prevista (18.00 h), sense aglomeracions, i s'ha fet el recompte de paperetes i el còmput de sufragis en les quatre eleccions de manera diligent. En una de les meses observades hi ha hagut alguna queixa per part dels fiscals –sobre qüestions menors– però el procés en general no ha tingut cap incidència destacable. A continuació, s'han tramès les dades per via electrònica a la seu del Tribunal Suprem Electoral, tal com s'havia previst.

Val la pena assenyalar, en aquest sentit, que la tecnologia emprada per transmetre les dades i processar els resultats ha estat a l'altura de qualsevol país desenvolupat. És més: una estació informàtica a cada centre de votació o l'acceptació de diversos sistemes tècnics de recepció d'actes de votació constaten el més alt nivell tècnic en la logística de transmissió.

4. Conclusions i recomanacions

Aquestes eren unes eleccions força complexes. Pel context de violència –general del país i pròpia del procés– i per la situació de subdesenvolupament humà en què es troba gran part del país (pobresa, analfabetisme, etc.). També des del punt de vista tècnic: quatre eleccions simultànies, amb un esforç significatiu de descentralització dels centres de votació i d'actualització del padró. Des de la perspectiva d'una missió d'observació electoral, els reptes tècnics s'han assolit amb bona nota. Sens dubte queden qüestions pendents, que el Tribunal Suprem Electoral coneix perfectament: substituir el paper de la cèdula de veïnatge pel document únic d'identitat (DUI), ja previst a la Llei de registre nacional de les persones, o la notificació del lloc on es troba el centre de votació a tots els electors –i no només als “actualitzats”, com ha succeït en aquesta ocasió– en serien bons exemples. Però, malgrat tot, la valoració general del procés electoral que es fa des de la missió catalana és altament satisfactòria.

Aquesta valoració global satisfactòria no impedeix que s'hagin de fer algunes recomanacions tècniques adreçades a millorar la transparència i l'eficiència del procés en futurs comicis. Es tracta de qüestions de certa complexitat i que, per tant, no es poden aplicar a la segona volta del procés actual, sinó a mitjà termini, amb vistes a les eleccions del 2011.

- Caldria fer una millora en profunditat del padró electoral, a partir del document únic d'identitat.
- Caldria intensificar els esforços de descentralització, incrementant el nombre de JRV i acostant-les als domicilis, i apostant per meses actualitzades (400 votants).
- Caldria tendir a una selecció neutral dels membres de les JRV.
- Pel que fa a la infraestructura electoral, caldria adaptar la mida dels faristols a l'alçada mitjana de la població del país, particularment on hi ha majoria de població indígena; així mateix, cal intensificar i millorar l'esforç per afavorir la participació dels discapacitats.
- Finalment, fóra bo estendre la notificació de les meses i centres de votació a tots els electors registrats, independentment que s'hagin actualitzat o no.

Annex a

Eleccions generals a Guatemala

Missió d'observació de la Generalitat de Catalunya de les eleccions a la República de Guatemala, de l'1 al 12 de setembre de 2007

Declaració preliminar

El Govern i el Parlament de Catalunya, acreditats pel Tribunal Suprem Electoral de Guatemala i amb el suport de l'ambaixada espanyola, han observat el desenvolupament de les eleccions presidencials, legislatives i locals a Guatemala avui, 9 de setembre.

La missió, dirigida pels senyors David Minoves, director general de Cooperació al Desenvolupament, i Xavier Badia, director de l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya, ha estat integrada per 17 observadors acreditats: cinc diputats del Parlament de Catalunya encapçalats pel vicepresident segon, senyor Ramon Camp, i personal tècnic del Govern.

Els set equips d'observadors han pogut visitar 69 juntes receptores de vots (col·legis electorals) al llarg de la jornada, incloent-hi l'obertura, el tancament i el recompte de vots. L'observació s'ha limitat a la ciutat de Guatemala i a algunes localitats de l'àrea metropolitana i, en conseqüència, les nostres observacions fan referència només a aquesta àrea del país, que concentra el 25% dels electors.

L'inici de la jornada electoral s'ha viscut amb calma i normalitat. Les meses s'han constituït sense cap incident a les 7.00 h del matí i totes disposaven del material necessari per afrontar la jornada. En totes les juntes receptores de vots l'ambient s'ha viscut amb molta tranquil·litat. A hores d'ara s'ha iniciat el recompte de vots i no serà fins demà dilluns que la missió podrà analitzar l'observació i les dades recollides per extreure'n les conclusions pertinents.

Annex b

Relació d'entrevistes i reunions mantingudes pels integrants de la missió

- Óscar Edmundo Bolaños Parada, president del Tribunal Suprem Electoral.
- Julio Solórzano, director de processos electorals del Tribunal Suprem Electoral.
- Carlos Meléndez, director del Centre de Processament de Dades del Tribunal Suprem Electoral.
- Alfonso Godínez, professor de ciència política de la Universitat Rafael Landívar i assessor electoral de la missió d'observació de l'OEA.
- Pablo Hurtado, vicedegà de la Facultat de Dret de la Universitat Rafael Landívar.
- Gustavo Porras, analista polític.
- Raquel Zelaya, economista i exministra de Finances.
- Otilia Lux, líder indígena i exministra de Cultura.
- Ricardo Stein, assessor especial de Nacions Unides a Guatemala i consultor de l'informe del PNUD.
- Enrique Corral, exjesuïta i antic dirigent d'URNG.
- Alba Estela Maldonado, *Comandante Lola*. Exdirigent de la Guerrilla, diputada i secretària general adjunta d'URNG.
- Álvaro Pop, polítòleg i antropòleg. Dirigent indígena, ha estat el coordinador del Consell d'Organitzacions Maies.
- Juan Carlos Paiz, empresari i antic president del CACIF (Comitè Coordinador d'Associacions Agrícoles, Comercials, Industrials i Financeres).
- Hugo Us, economista i polítòleg. Treballa a l'oficina del Banc Mundial a Guatemala.
- Alvaro Arzú, alcalde de la ciutat de Guatemala, acompanyat pel gerent de la Municipalitat, Ricardo de las Torres.
- Gerd Rosenthal, ministre d'Afers Exteriors, acompanyat per tres viceministres: Marta Altolaquirre, Luís Fernando Andrade Falla i Anamaría Diéguez.
- Sergio Morales, procurador de Drets Humans, acompanyat per Claudia Galindo i Rosana Hegel.
- Denise Mansilla. Programa Nacional d'Observació Electoral de la Procuradoria de Drets Humans.
- Anders Kompass, director de l'Oficina de l'Alta Comissionada de les Nacions Unides pels Drets Humans.
- Pedro Catarino, responsable de la missió d'observació electoral de l'OEA pel departament de Guatemala.
- Guillaume Lavoie, cap de la delegació d'observació electoral del Quebec, adscrita a l'OEA.
- José Antonio de Gabriel, adjunt al cap de missió d'observació electoral de la Unió Europea.
- Juan López-Doriga Pérez, ambaixador d'Espanya a Guatemala. Estava acompanyat pel segon canceller, Juan Antonio Sabadell.

Annex c

Desplegament de la missió el dia de les eleccions i model d'acta d'observació

El dia de les eleccions la missió es va dividir en petits grups de dues o tres persones per poder cobrir més zones de Guatemala. Els grups van ser els següents:

1. Caps de missió: David Minoves (director general de Cooperació al Desenvolupament), Xavier Badia (director de l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans) i Rafael Grasa (Universitat Autònoma de Barcelona), assessor i expert.
Zones: 8, 9, 10, 13 i 3.
2. Coordinació: Jaume Saura (Universitat de Barcelona), director tècnic de la missió, i Josep Rovira, director de l'Oficina del Conseller de Governació i Administracions Públiques.
Zones: 1, 10, 11, 12, 14, 15, Sta. Catarina Pinula i Mixco.
3. Ramon Camp, vicepresident segon de la Mesa del Parlament de Catalunya, i Imma Bartrina, tècnica de l'ACCD.
Zones: 14, 15, 16, 19 i 24.
4. Anna Figueras, Grup Parlamentari de CiU, i Pilar Pérez, cap de l'Àrea de Processos Electorals del Departament de Governació.
Zones: 1.
5. Joan Ferran, Grup Parlamentari del PSC-CpC, i Carmen Cano, tècnica del Departament de Governació.
Zones: 11 i 12.
6. Xavier Vendrell, Grup Parlamentari d'ERC, i Lorena Fernández, tècnica de l'ACCD.
Zones: Santa Catarina Pinula i San José Pinula.
Rafael López, Grup Parlamentari del PPC, i Helena Olivan, tècnica de l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans.
Zones: Mixco.
7. Laia Ortiz, Grup Parlamentari d'ICV-EUiA, i Enric Ocaña, tècnic del Departament de Governació.
Zones: San Pedro Sacatepequez i San Juan Sacatepequez.

A l'hotel es va habilitar el centre d'operacions (Gemma Lago, Dani Vilaró i Ignasi Fleischhacker) que havia de controlar la posició de tots els equips al llarg del dia per coordinar la comunicació entre tots ells.

Cada equip havia d'emplenar un formulari per a cada col·legi electoral que va visitar. És el següent:

Formulari d'observació de la jornada electoral

I. Identificació

Equip:

Mesa electoral:

Centre de votació (localitat o zona):

Hores de visita: ___ - ___

II. Obertura de la mesa

Hora:

Comprovació del material electoral

S N

Verificació que les urnes són buides abans d'iniciar la votació:

S N

Ha comparegut tot el personal de les JRV?

S N

Comentaris:

III. Arranjaments de la mesa

Absència de material de propaganda electoral

S N

Les urnes són tancades i visibles per als observadors i fiscals

S N

Hi ha policia o forces de seguretat no autoritzades
dins del col·legi?

S N

en les immediacions del col·legi?

S N

Hi ha presència d'altres observadors nacionals o internacionals?

S N

Hi ha presència de fiscals dels partits/candidats?

S N

En cas afirmatiu, de quin/s?

Comentaris:

IV. Procés electoral

Es fa la identificació dels electors conforme al Registre?	S	N	
Es marca amb tinta indeleble els votants?		S	N
Es segella la cèdula d'identitat dels votants?		S	N
S'ha refusat a algú el dret de vot? En cas afirmatiu, per què?		S	N
Es garanteix el secret del vot?		S	N
S'ajuda els electors incapacitats de manera legal?		S	N
S'ha observat algun acte d'intimidació als votants? En cas afirmatiu, de quin tipus:		S	N
Hi ha hagut alguna queixa per part dels fiscals? En cas afirmatiu, quina:		S	N

Comentaris:

V. Tancament i recompte

A quina hora ha tancat el col·legi? __ - __			
Hi ha hagut gent a la cua que no hagi pogut votar?		S	N
A quina hora comença el recompte? __ - __			
S'ha realitzat el recompte correctament?		S	N
S'ha emplenat l'acta d'escrutini?	S	N	
Hi ha hagut alguna queixa per part dels fiscals? En cas afirmatiu, quina:		S	N
S'ha recollit correctament el material electoral?		S	N
S'ha traslladat el material electoral correctament?		S	N
S'han comunicat els resultats al TSE?		S	N

Comentaris:

Observacions generals